

Kapitali 3. ERNISUT PILLUGIT NAATSORSUEQQISSAARNEQ

2010-mi ernisut 856-iunerat nalunaarsorneqarput (marlulissat 8-t, 1-t pingasulissat, inunngortut katillugit 866-it). Tamatumani inunngortartut arnat 15-iniit 49-nut ukiullit 1.000-iugaangata ernisartut 66,5-vinut naapertuupput (2009: 621,3).

Nunap immikkoortuini assigiinngitsut akornanni inunngortartut amerlassusiat assigiinngitsorujussuuvog (takuuk takussutissiaq 10). Ernisut amerlanersaat nunap immikkoortuini najugaqarfigisaminni ernineq ajorput (takuuk takussutissiaq 10). 2010-mi erniarineqartut 45,6 %-ii Nuummi erniarineqarput (nunap immikkoortuani angerlarsimaffillit: 25,6 %-it). Taamaalilluni ernisartut annertuumik qitiusumiitinneqarnerusalersimapput. Qitiusumiitissialernejq ilaatigut 2001-imiit naartusut ernisullu pillugit maleruagassiat nutaat peqqutaapput, aammali nunap immikkoortuina akornanni peqqinnissakkut ilinniagallit assigiinngiaartumik neqeroortugineqartarnissaat tamatuma ersiutigaa.

Erniarineqartut pingasut erninermi toqupput. Anaanaasut erninermut atatillugu toqusortaqaqngillat. Erniarineqartut amerlassusiat anaanaasa ukiunut agguataarneqarneri takussutissiaq 5-imi takussuserneqarput. Takussutissiap tamatuma takussuserpaa, erniarineqartut 121-t, 14 %-inut naapertuuttut, anaanaasumit 20-t inorlugit ukiulimmit erniarineqarmata (2009: 16,7 %-it).

2010-mi kinguaassiorsinnaasut amerlassusii katillutik 2,26-upput. Tamatuma kinguneraa, kalaaleq arnaq (15-iniit 49-nut ukiulik) agguaqatigiissillugu inuunermi 2,26-nik meerartaartooq.

2009-imi ernisut amerlanerusimapput naartuersittunit, 2010-imi ernisut naartuersittullu kisitsisitigut assigiikannersimallutik.

Naartusut amerlanerpaartaat naartunermik nalaanni nakorsamit misissorneqarput (96,0 %-it). Naammagisimaarnartuuvog, naartusut 72,3 %-ii ikinnerpaamik tallimariartutik juumuut misissorneqarmata. Taamaallaat 6,8 %-it juumuut misissorneqangillat. Kisitsisit takussuserunarpaat, 2001-imiit naartusut ernisullu pillugit maleruagassiat nutaat maanna paasinarsikkaat tamatuma iluaqutaanera, taamaattumik tunngavissaqartutut ilmagisariaqarpoq, pitsaanerumik aammalu naartunermi erninermilu kingunerluutit naartusut pitsaanerumik siunnersorneqartalernerat pitsaanerulersimasooq.

Erniarineqartut oqimaassusiat, naartunerup nalaani anaanaasup peqqissusianut tunngatinneqartoq, agguaqatigiissillugu 3490 gramiummat.

Naartusut toqungasunik erniaqartarnerat:

Naartusut tongasunik erniaqartarnerisa amerlassusiligaanerat erniarineqartunut toqungasunut kiisalu erniarineqartunut peqqissunut inuunermik sapaatip akunnerata siullianut (ullut 0-6) naatsorsorlugu nassuiaasigaavoq ernisut amerlassusaannut agguarlugu inunngortut 1.000-iugaangata.

Takussutissiaq 5	Erniarineqartut amerlassusiat anaanaasa ukiunut agguataarneqarneri (ukiunut tallimanut agguaqatigiissillugu)									
	Ukiut/ Ukioq	-15	16-17	18-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-
1991-05	0	22	69	285	396	265	96	22	1	1.157
1996-00	4	27	79	249	235	256	116	25	1	991
2001-05	5	43	91	267	207	176	106	16	1	913
2006	5	30	93	247	229	126	89	24	2	845
2007	6	27	96	262	211	146	88	21	0	857
2008	5	35	83	231	247	143	69	26	0	839
2009	6	39	103	267	255	138	69	21	1	899
2010	5	32	84	249	263	138	70	25	0	866

Takussutissiaq 6	Naartusut toqungasunik erniaqartarnerat (ukiunut tallimanut agguaqatigiissillugu)											
	Ukioq	1976-1980	1981-1985	1986-1990	1991-1995	1996-2000	2001-2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kalaallit Nunaat	28,0	21,8	22,8	21,9	19,6	14,2	14,2	14,0	20,3	15,6	11,5	
Danmark	10,6	8,6	8,6	7,0	7,6	7,2	7,8	7,3	7,2-	-	-	

Takussutissiaq 7		Kalaallit Nunaanni toqungallutik erniusartut (ukiunut tallimanut agguaqatigiissillugu)									
Ukioq	1976-1980	1981-1985	1986-1990	1991-1995	1996-2000	2001-2005	2006	2007	2008	2009	2010
Amerlassutsit	7	7	9	5	8	5	3	5	5	4	3

Takussutissiaq 8		Inunngortartut oqimaassusiisa agguaqatigiissinneqarnerat graminnngorlugit								
Ukioq/ suaiaassuseq	1954	1990	1996 - 2000	2001-2005	2006 *	2007	2008	2009	2010	
♂	3.340	3.420	3.552	3.510	3.467	3.548#	3.535#	3.542	3.507	
♀	3.161	3.333	3.410	3.424	3.402	3.416	3.425#	3.432	3.458	
Katillugit	3.251	3.376	3.482	3.468	3.468	3.485#	3.483	3.490	3.483	

* Toqungallutik inunngortut ilanngunneqanngillat
# Ataaseq nalunaarutigineqartoq ilanngunneqanngilaq

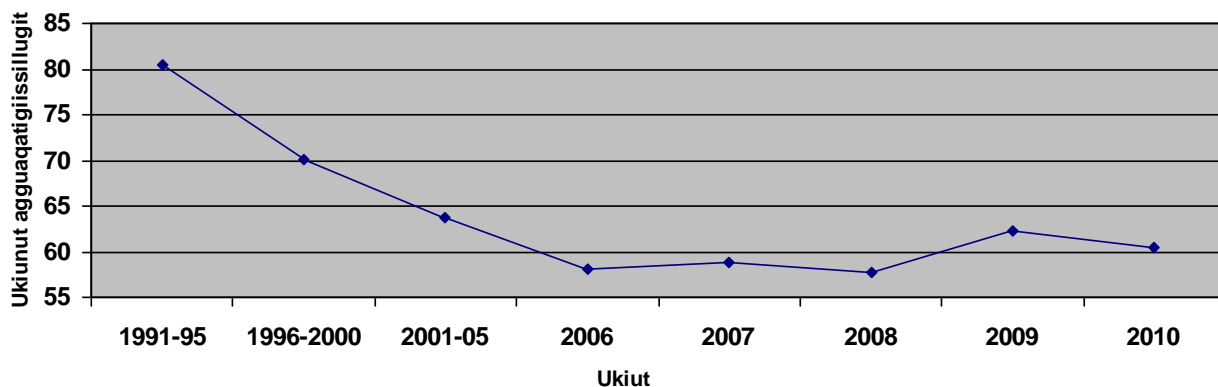
Takussutissiaq 9		Inunngortut angissusiisa agguaqatigiissinneqarnerat cm-inngorlugit								
Ukioq/ suaiaassuseq	1954	1990	1996 - 2000	2001-2005	2006*	2007	2008	2009	2010	
♂	51,3	51,5	51,9	51,5	51,5	51,5#	51,7	51,4	51,3	
♀	50,4	50,6	51,0	50,7	50,7	50,7#	50,7	50,8	50,9	
Katillugit	50,8	51,1	51,5	51,1	51,1	51,1#	51,1#	51,1	51,1	

* Toqungallutik inunngortut ilanngunneqanngillat
# Marluk nalunaarutigineqartut ilanngunneqanngillat

Takussutissiaq 10		Ernisut nunap immikkoortuisa nakorsaqrarfiinut agguataarlugit amerlassusiat			
Nunap immikkoortua	Ernisut amerlassusiat, nunap immikkoortuani najugallit	Arnat 15-iniit 49-nut ukiullit	Ernisut amerlassusiat	Nunap immikkoortuani ernisut amerlassusiat	Naartusut nunap immikkoortuani ernisut amerlassusiat*
Nanortalik	28	466	45,1	21	75%
Qaqortoq	56	925	47,6	44	79%
Narsaq	29	433	46,2	20	69%
Paamiut	23	400	30,0	12	52%
Nuuk	222	4.308	91,7	395	178%
Maniitsoq	50	802	48,6	39	78%
Sisimiut	84	1.602	39,3	63	75%
Kangaatsiaq	13	325	-	1	8%
Aasiaat	54	837	63,3	52	96%
Qasigiannugit	17	314	22,3	7	41%
Ilulissat	87	1.324	53,6	71	82%
Qeqertarsuaq	9	222	18,0	4	44%
Uummannaq	31	573	41,9	24	77%
Upernavik	52	689	62,4	39	75%
Qaanaaq	18	189	-	4	22%
Tasiilaq	69	753	90,3	68	99%
Ittoqqortoormiit	13	120	-	0	0%
Kommunit avataanni	1	27	-	2	-
Katillugit	856 (8-t marlulissat, 1-t pingasulissat)	14.309	60,5	866	100%

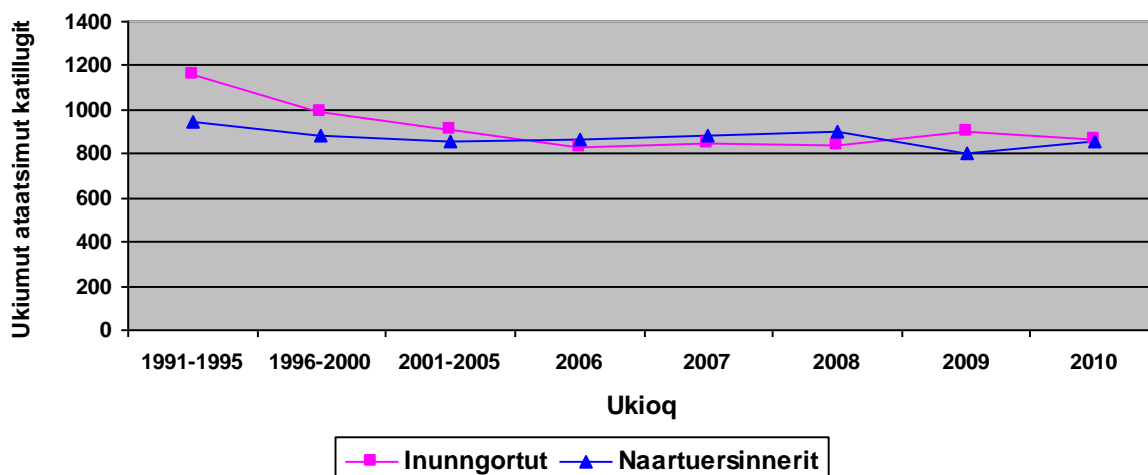
* Nunap immikkoortuiniit naartusut nunap immikkoortuani ernisut amerlassusaattut naatsorsorlugit. Nunap immikkoortuini allaniit angalallutik erniartortut iluarsiviginagit.

1991-2010 arnat 15 - 49-inik ukiullit ernisut 1.000-iugaangata amerlassusaannut agguaqatigiissillugit

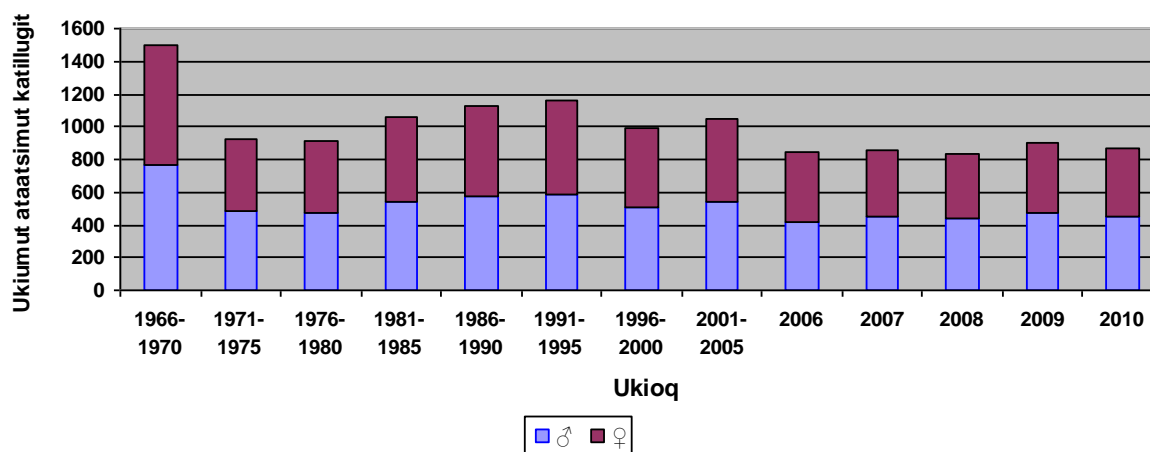
Titartagaq 2

1991-2010 inuusut natuersinnerillu

Titartagaq 3

Inuusut suaassusaannut agguaqatigiissillugit

Titartagaq 4

Takussutissiaq 11	Ernisut kisitsisitigut takussutissartaat	2009	2010
Ernisut amerlassusiat		889	866
Arnat 15-iniit 49-nut ukiullit 1.000-iugaangata amerlassutsit		62,3	60,5
Sumi erniffik			
Napparsimmavimmi ernisut, amerlassutsit		882	855
Peqqissaasoqarfimmi ernisut, amerlassutsit		4	5
Amerlarsimaffimmi ernisut, amerlassutsit		2	2
Nalunaarutigineqanngitsut, amerlassutsit		1	4
Naartunerup nalaani misissuinerit amerlassusaat			
Nakorsamit misissortinnerit, ataatsimiit tallimariarluni		90,8%	84,1%
Nakorsamit misissortinnerit, misissuisoqanngilaq		4,0%	11,4%
Juumuumiit misissortinnerit, tallimariarluni arlaleriaryluniluunniit		72,3%	73,8%
Juumuumiit misissortinnerit, misissuisoqanngilaq		6,8%	4,6%
Peqqinnissamut ikiortimiit, peqqissaasumiit allaniillu misissortinnerit		49,5%	49,6%
Naartunerup piffissartaat			
Sapaatit akunnerisa 42-anni ernisut		3,7%	2,5%
Sapaatit akunnerisa 37-annit 42-annut ernisut		85,7%	87,5%
Sapaatit akunnerisa 37-t sioqqullugit ernisut		9,0%	8,5%
Naartunerup sivilissusii nalunaarutigineqanngitsut		2,0%	1,4%
Sapaatit akunnerisa 28-at sioqqullugu ernisinneqartut, amerlassutsit		1,0%	0,3%
Erniarineqartut angissusii			
46 cm-it inorlugit erniarineqartut		2,7%	3,0%
56 cm-it sinnerlugit erniarineqartut		1,1%	3,7%
Erniunermi oqimaassutsit			
2500 g-it inorlugit erniarineqartut		5,4	6,0%
4000 g-it sinnerlugit erniarineqartut		17,1	18,5%